

Sygn. akt IV U 451/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Grażyna Giżewska-Rozmus
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Racis

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2016 r. w Olsztynie

sprawy H. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zwrot nienależnie pobranego świadczenia na skutek odwołania H. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

1)z dnia 29 kwietnia 2015 r., nr (...),

2)z dnia 29 kwietnia 2015 r., nr (...),

3)z dnia 11 maja 2015 r., nr (...)

I zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującemu prawo do zasiłku chorobowego za okres od 04.11.2013r. do 20.04.2014r.,

II zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 21.04.2014r.,

III zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11.05.2015r. i nie zobowiązuje odwołującego do zwrotu kwoty (...),

IV zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz odwołującego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

sygn. akt IV U 451/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 29 kwietnia 2015r., znak (...) – odmówił H. M. prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od 04.11.2013r. do 20.04.2014r.

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2015r., znak (...) – odmówił H. M. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 21.04.2014r.

Zaś decyzją z dnia 11.05.2015r. ZUS znak: (...)zobowiązano odwołującego do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami, w łącznej kwocie (...).

W uzasadnieniach organ rentowy podniósł, że we wskazanych okresach ubezpieczony pełnił funkcję Członka Rady Nadzorczej i pełnił obowiązki, wynikające z zajmowanego stanowiska oraz otrzymywał wynagrodzenie, co należy traktować jako wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego od pracy sposób niezgodny z jego przeznaczeniem. Wykonywał on obowiązki w dniach: (...). za co otrzymał wynagrodzenie.

Od powyższych decyzji ubezpieczony H. M. złożył odwołania wnosząc o ich zmianę.

W uzasadnieniu przyznał, że nie sposób zgodzić się z argumentacją organu rentowego, że incydentalne pełnienie przez niego funkcji członka rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej powoduje wykorzystanie przez niego zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem. Powyższe potwierdza również stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie o sygn. akt I UK 140/09, z którego jednoznacznie wynika, że nie może być uznany za pracę zarobkową w rozumieniu ww. art. 17 ryczałt za udział w posiedzeniach rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej, stanowiący formę społecznej działalności niektórych członków spółdzielni.

W jego ocenie otrzymane zwolnienie lekarskie - zrealizował zgodnie z jego przeznaczeniem i w sposób zgodny z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

W odpowiedzi na odwołanie, pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu stwierdził, że w wyniku korespondencji prowadzonej ze Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w R. ustalono, że H. M. pełniący funkcję członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R. w okresie pobierania zasiłku chorobowego pełnił obowiązki, wynikające z piastowanej funkcji. Realizując te obowiązki uczestniczył w posiedzeniu Rady.

Okoliczności sprawy wskazują, iż odwołujący w okresie orzeczonej niezdolności wykonywał pracę zarobkową tj. nie zaprzestał wykonywania czynności, związanych z pełnieniem funkcji członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.. Ponadto wykorzystywał zwolnienie lekarskie w sposób niezgodny z przeznaczeniem tj. nie wykorzystując go na odzyskanie zdolności do pracy. W niniejszej sprawie zasiłek chorobowy jest odwołującemu nienależny w kontekście obu podstaw, wskazanych w art. 17 ust. 1 w/w ustawy.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołujący H. M. pełni funkcję członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R..

(dowód: bezsporne)

W okresie od 21.10.2013r. odwołujący przebywał na zwolnieniu lekarskim z uwagi na schorzenie jelita grubego. Na zwolnieniach lekarskich wystawionych ubezpieczonemu zaznaczono w odpowiednich rubrykach że pacjent „może chodzić”.

(dowód: akta rentowe – zwolnienia lekarskie k: 10-15)

W okresie od listopada 2013 r. do grudnia 2014 r. – odwołujący brał udział w posiedzeniach rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej raz w miesiącu, które trwały po około godzinę. Na tych posiedzeniach omawiane były sprawy bieżące. Odwołujący uczestniczył w posiedzeniach rady w dniach: (...) za co otrzymał wynagrodzenie. Zgodnie z zasadami wynagradzania członków zarządu spółdzielni (...), wyszczególnionymi w Statucie – członkowie zarządu Rady Nadzorczej za udział w posiedzeniach otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe miesięcznie, bez względu na ilość

posiedzeń w wysokości : pozostali członkowie – 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. H. M. - otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 160 złotych brutto w 2013 roku, 168 złotych brutto w 2014r. i 175 złotych brutto w roku 2015. Wynagrodzenie to otrzymywał niezależnie od ilości posiedzeń w danym miesiącu. W 2013r. odwołujący od 4.11.2013r. uczestniczył w 1 posiedzeniu, a w 2014r. – w 8 posiedzeniach, zaś w 2015r. – w 2 posiedzeniach.

(dowód: protokoły z posiedzeń Rady k: 16-24v; zeznania odwołującego k: 31-32; akta rentowe – zaświadczenie k: 20; zaświadczenie k: 17 akt rentowych)

Postanowieniem z dnia 22.10.2015r. dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu gastrologii na okoliczność, czy uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej odwołującego w okresie od (...)r. w ilości: 1 posiedzenie w grudniu 2013 r. i 1 posiedzenie w styczniu 2014 r. i 6 posiedzeń w okresie od (...)r. w okolicznościach, wynikających z zeznań odwołującego, złożonych na rozprawie w dniu 22.10.2015 r. - sprzeciwiało się celowi wystawianych zwolnień lekarskich (tj. stanowiło wykorzystanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia).

Biegła sądowa, po zbadaniu wnioskodawcy i po zapoznaniu się z dokumentacją sądowo-lekarską stwierdziła, że uczestnictwo w posiedzeniach rady nadzorczej, które odbyły się ośmiokrotnie w ciągu dwunastu miesięcy trwając niewiele ponad 1 godzinę - nie sprzeciwiało się w jej ocenie celowi wystawianych zwolnień lekarskich. Krótkotrwała obecność na posiedzeniach rady nadzorczej, nie wymagała odstawienia zalecanego leczenia zarówno farmakologicznego, jak też rehabilitacyjnego (w przypadku dolegliwości ze strony układu kostno-stawowego). Jak wynika z wywiadu wnioskodawca otrzymywał w omawianym okresie zwolnienia z powodu półpaśca, rwy kulszowej, oraz nasilenia objawów wrzodziejącego zapalenia jelita grubego. Żadna z tych chorób nie wymaga bezwzględnego leczenia spoczynkowego, a wobec powyższego wnioskodawca mógł przebywać poza miejscem zamieszkania i brać udział np. w krótkotrwałych posiedzeniach rady nadzorczej .Nie zaburzało to w żadnym stopniu toku postępowania terapeutycznego.

(dowód: opinia biegłego k. 34-35)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. M. jest w całości zasadne.

Po pierwsze, podkreślić należy, że stosownie do przepisu art. 17 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.05.31.267) - ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Oznacza to, że ubezpieczony traci prawo do zasiłku chorobowego w przypadku wystąpienia jednej z dwóch niezależnych przesłanek, określonych w art. 17 ust. 1 przytoczonej ustawy, a więc wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia (zob. wyrok SN z 20.01.2005r., sygn. I UK 154/04, publ. OSNP 2005/19/307).

Analizując pierwszą z negatywnych przesłanek, Sąd orzekający podziela pogląd SN, iż pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nie obciążających w istotny sposób organizmu przedsiębiorcy i zarazem pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (zob. wyrok SN z 05.04.2005r., sygn. I UK 370/04, publ. OSNP 2005/21/342).

Należy zgodzić się także z interpretacją - pojęcia „pracy zarobkowej” zaprezentowaną w innym orzeczeniu SN, zgodnie z którym mamy zatem w tym przypadku do czynienia z odwołaniem się do wykonywania pracy na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku zatrudnienia w szerokim tego słowa znaczeniu. Nie chodzi więc w szczególności o wykonywanie pracy podporządkowanej, czy zależności służbowej, co jest charakterystyczne dla stosunku pracy.

Jest to więc „praca” w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 maja 1996 r. III AUr 388/96 Prawo Pracy 1997/2 str. 43; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 stycznia 1999 r. III AUa 945/98 OSA 1999/11-12 poz. 58 str. 112; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2000 r. II UKN 513/99 OSNAPiUS 2001/20 poz. 627; z dnia 19 lipca 2001 r. II UKN 494/2000 OSNP 2003/9 poz. 234, 20.01.2005 r. I UK 154/04). Praca powinna być świadczona osobiście, choć nie musi to być praca fizyczna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1999 r. II UKN 236/99 OSNAPiUS 2001/7 poz. 237; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 maja 1997 r. III AUa 155/97 Prawo Pracy 1997/7 str. 45). O zakwalifikowaniu wykonywania określonych czynności jako „pracy” decyduje charakter stosunku prawnego, na podstawie którego są wykonywane i rodzaj tych czynności. Ważne jest, czy były wykonywane w rzeczywistości.

I tak w rozpoznawanej sprawie, ubezpieczony niewątpliwie uczestniczył w posiedzeniach rady nadzorczej, pełniąc funkcję członka Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R..

Zgodnie z relacją odwołującego - na tych posiedzeniach były omawiane sprawy bieżące, problemy spółdzielni, w tym np. wykreślenie członka spółdzielni. Posiedzenia „raczej były spokojne, ich przebieg był spokojny”. Rozpatrywane były przez członków wnioski, a osoby postronne nie uczestniczyły w zebraniach.

Czynności odwołującego podczas posiedzenia ograniczały się tylko do rozpatrywania wniosków, a całe posiedzenie trwało około godziny. Poza tym, wskazać również należy, że – wynagrodzenie dla członka Rady było wypłacane ryczałtowo – bez względu na to, czy na posiedzeniu członek był obecny czy nie. Jak zeznał sam odwołujący, jeden raz był nieobecny na posiedzeniu z uwagi na wizytę lekarską, a wynagrodzenie pomimo to otrzymał.

W tym miejscu powołać należy jednak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.11.2009r. (IUK 140/09) – zgodnie z którym „nie może być uznany za pracę zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999r. ryczałt za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej stanowiący formę społecznej działalności niektórych jej członków”.

Z drugiej strony, wobec podnoszenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. zarzutu naruszenia również drugiej przesłanki z art. 17 cyt. Ustawy, samodzielnie wyłączającej prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego tj. wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, Sąd zbadał również tę kwestię, powołując dowód z opinii biegłego lekarza. Zgodnie bowiem z ugruntowanym poglądem Sądu Najwyższego ustalenie, czy miało miejsce spełnienie powyższej przesłanki, wymaga wiedzy medycznej, która pozwala stwierdzić, czy wykonywane w okresie zwolnienia czynności są sprzeczne z celem tego zwolnienia i tym samym mogą przedłużyć okres jego trwania.

Treść przedłożonej w sprawie opinii biegłego jednoznacznie dowodzi, iż udział odwołującego w posiedzeniach rady nadzorczej, które odbyły się ośmiokrotnie w ciągu dwunastu miesięcy, trwając niewiele ponad 1 godzinę - nie sprzeciwiało się celowi wystawianych zwolnień lekarskich. Biegła podkreśliła, że krótkotrwała obecność na posiedzeniach rady nadzorczej, nie wymagała odstawienia zalecanego leczenia zarówno farmakologicznego, jak też rehabilitacyjnego. Żadna z chorób, na które cierpiał odwołujący nie wymaga bezwzględnie leczenia spoczynkowego, a wobec powyższego wnioskodawca mógł przebywać poza miejscem zamieszkania i brać udział np. w krótkotrwałych posiedzeniach rady nadzorczej. Powyższe rozważania należy odnieść także do dwóch posiedzeń z 26 i 27.01.2015r. albowiem był to okres kontynuacji leczenia odwołującego z 2014r..

Sąd orzekający, dał wiarę zawartym w opinii biegłego lekarza konkluzjom, ponieważ są jasne, logiczne, przekonujące i wewnętrznie spójne. Odznaczają się wysokim stopniem fachowości i rzetelności. W opinii tej biegły miał na uwadze całokształt materiału dowodowego, wraz ze znajdującą się w nim dokumentacją medyczną, oraz stan zdrowia odwołującego, stwierdzony na podstawie badań, dokonanych bezpośrednio przed wydaniem opinii.

W ocenie Sądu orzekającego, przedłożona w sprawie opinia nie nasuwa żadnych wątpliwości pod względem jej profesjonalizmu i w pełni uwzględnia tezę dowodową zawartą w postanowieniu Sądu z dnia 22 października 2015 r. (k. 32).

Co prawda organ rentowy w piśmie z dnia 26.01.2016r. wniósł o powołanie nowego zespołu biegłych, wskazując, że z powodu chorób na które leczył się ubezpieczony tj. pólpaśca i choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa powinien on czas zwolnienia lekarskiego wykorzystywać na leczenie i rehabilitację, a nie na pracę.

Zgodnie jednak z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego – „żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (...)” (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r. II UKN 96/99)

Na gruncie niniejszej sprawy - Sąd nie był zatem obowiązany dopuścić kolejnego dowodu z opinii biegłego – albowiem przedstawiona przez biegłego opinia nie budziła żadnych uzasadnionych wątpliwości.

Potrzeba powołania bowiem innego biegłego, powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyrok SN z dnia 04.08.1999r. I PKN 20/99, OSNP 2000, Nr 22, poz. 807).

W konsekwencji, Sąd oddalił kolejny wniosek dowodowy organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii nowego biegłego.

Z powyższych powodów, w przekonaniu Sądu orzekającego zachodzą powody by przyjąć, że odwołujący zachowaniem swoim nie wyczerpał przesłanek do utraty prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Z powyższych względów, Sąd w oparciu o przepis art. 17 ust. 1 i art. 66 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i 84 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych a contrario zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 kwietnia 2015r., znak (...), znak (...) oraz z dnia 11.05.2015r. znak: (...) - którymi pozbawił on H. M. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 04.11.2013r. do dnia 20.04.2014r. oraz prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 21.04.2014r. i zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami w łącznej kwocie (...). Niewątpliwie bowiem uznanie, iż sporne świadczenia zostały pobrane należnie, powoduje ustalenie, iż nie istnieje po stronie odwołującego obowiązek ich zwrotu (pkt I, II, III wyroku).

O kosztach procesu, Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 kpc w związku z § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (pkt IV wyroku) zgodnie ze stawkami obowiązującymi w dniu wniesienia odwołania.

SSR G. Gizewska-Rozmus